

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania J. U.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 listopada 2024 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 1428/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie na rzecz J. U. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym z odsetkami z art. 48 § 1¹ k.p.c.**

[SOP]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z 28 czerwca 2022 r. uwzględnił odwołanie J. U. i zmienił decyzję pozwanego Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie z 27 czerwca 2017 r. w ten sposób, że ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego od 1

października 2017 r. z pominięciem art. 15c ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz z pominięciem otrzymanej z IPN informacji z 7 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z 25 kwietnia 2023 r., na skutek apelacji pozwanego, zmienił w części wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji pozwanego w części dotyczącej ustalenia wysokości emerytury policyjnej od 1 października 2017 r. z pominięciem w wysłudze emerytalnej ubezpieczonego okresu służby na rzecz totalitarnego państwa od 1 grudnia 1987 r. do 31 października 1989 r., przyjmując jednocześnie, że wysokość emerytury ubezpieczonego J. U. nie podlega ograniczeniu do kwoty przeciętnej emerytury ogłoszonej przez Prezesa ZUS oraz wyeliminował zapis dotyczący pominięcia otrzymanej z IPN informacji z 7 kwietnia 2017 r. W uzasadnieniu powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 2023 r., sygn. akt II USK 120/22, w którym orzeczono, że przepis art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej z dnia 18 lutego 1994 r. nie jest niezgodny z Konstytucją RP. Natomiast przepis art. 15c ust. 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1626 z późn. zm.), z uwagi na jego niezgodność z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2, art. 64 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, nie może kształtować sytuacji prawnej ubezpieczonego funkcjonariusza.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Doszło do oczywistego naruszenia art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, gdyż Sąd Apelacyjny nie mógł odmówić zastosowania tego przepisu, skoro przyjął, że ubezpieczony pełnił służbę na rzecz

totalitarnego państwa i zaaprobował zmniejszenie emerytury na podstawie art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy o zapatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy za okres służby od 1 grudnia 1987 r. do 31 października 1989 r. Skoro art. 15c ust. 3 stanowi *lex specialis* wobec regulacji art. 12 ust. 1 i art. 15 ust. 1 tej ustawy, to emerytura ubezpieczonego nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczony J. U. wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżący nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona – art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Negatywna ocena wynika z następujących przyczyn.

Funkcjonariusz ma prawo do emerytury policyjnej.

Nowa regulacja wprowadziła dwie równoległe podstawy, decydujące o zmniejszeniu emerytury policyjnej funkcjonariuszy, czyli z art. 15c ust. 1 pkt 1 i z art. 15c ust. 3 ustawy.

Wspólnym mianownikiem jest służba na rzecz totalitarnego państwa – art. 13b ustawy.

Ma rację skarżący, iż znaczenie ma służba na rzecz totalitarnego państwa, gdyż za każdy rok takiej służby podstawa wymiaru emerytury wynosi 0%, a ponadto wysokość emerytury nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Rzecz jednak w tym, iż Sąd Najwyższy, zważając na prawo do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i brak stanowiska Trybunału Konstytucyjnego w odpowiedzi na pytania prawne, sam zdecydował o rozstrzygnięciu kwestii spornych. Przykładem jest powołany przez Sąd Apelacyjny wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 2023 r.,

sygn. akt III USKP 120/22. W wyroku z 10 stycznia 2024 r., III USKP 54/23, potwierdzono, że obniżenie świadczenia do poziomu przeciętnej emerytury, gdy wysokość "ponad" ten wskaźnik została wypracowana po 1990 r., nie można bez stosownego uzasadnienia w konkretnej sprawie zrównywać z realizowaniem w tym okresie służby "na rzecz totalitarnego państwa". Limitowanie wysokości świadczenia pułapem "przeciętnej emerytury" w większości przypadków doprowadzi do efektu, zgodnie z którym mechanizm "stażowy" nie będzie miał żadnego znaczenia. Ten kierunek utrwała się w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. choćby wyroki z 6 grudnia 2023 r., III USKP 24/23 i III USKP 85/23, z 17 maja 2023 r., I USKP 63/23, z 21 maja 2024 r., I USKP 28/24, z 24 maja 2023 r., II USKP 40/23).

Ubezpieczony J. U. ma niekrótki okres służby - bez okresu służby z art. 13b ustawy - który daje mu prawo do emerytury znacznie wyższej niż przeciętna emerytura wypłacana przez ZUS. Wynika to z decyzji pozwanego z 29 czerwca 2017 r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury (w aktach rentowych). Łączna wysokość emerytury stanowi 71,72% podstawy wymiaru i wynosi 5.323,19 zł. Innymi słowy, wobec braku stanowiska Trybunału Konstytucyjnego, spory rozstrzyga Sąd Najwyższy. Wobec zgodnego orzecznictwa wyłączającego w określonej sytuacji zastosowanie art. 15c ust. 3 ustawy (tzw. „gilotyny”), nie można stwierdzić, że skarga kasacyjna pozwanego wniesiona w sprawie J.U. jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

